

Fischer Aloys
1790 - 1861,
életrajzi adatai.

Született 1790-ben /ez az adat az első házasságleveléből való/, Eile in Bohemia, /ez az adat a halotti leveléből való/. Eile in Bohemia mai neve Eiland : Sneznik, Csehország, Decin-i járás. Mivel itt nem találták, valószínűbb, hogy a szül. helye Eule : csáki Jilové, magyarul Bagoly, az ilyen nevű helyiségből származó keresztlevele nyomozás alatt.

Az 1810-es évek elején Verőcén az akkor újra megnyitott szénbányánál dolgozik, mint az a Tudományos Gyűjtemény 1827.IX. kötetének 35. oldalán olvasható: "Ekkor a bánya már 234 ölnyire nyult el ..... mint ezt ezeknek írója ..... az igazgatótól Fischer Aloyztól megértette." A bánya működését a Verőcei Róm.Kath. Plébánia is megerősítette 1834. máj. 9-i levelében. A bányát Roth nevű bécsi kereskedő vette bérbe a Váci Püspöki Uradalomtól. A szén minősége "még nem volt megérve", így a bányászást abbahagyták.

Igy kerülhetett Fischer Aloys 1814-ben, vagy előbb Csolnokra. Ezt bizonyítja: Schmidt Sándor: AZ ESZTERGOMI SZÉNMEDENCÉ Bányászatának ismertetése, 1932-ben megjelent könyve is. /:A továbbiakban: Schmidt, 1932.:/. A csolnoki bányászat kezdetét az 1808 körüli időre teszik. Itt érdemes idézni Schmidt 1932-es könyvéből: "Ha a régi térképeket vizsgáljuk, a 21. ábra alatti 1815-ből /valószínűleg még régebből/ reánk maradt térképet - melyet ugyanaz az Alois Fischer készített, aki az annavölgyi bányászat 3. alatti térképét rajzolta - azt látjuk, hogy 1815-ben Csolnok községnek Miklós-berek /Niklasberg/ dűlőjében a Péter-Pál-táró ca 150 m hosszban már elkészült ....., egész bizonyossággal állíthatjuk tehát, hogy e bányászat az annavölgyivel legalább is egykorú, ... vagyis 1800 év körül, de inkább előbb, mint utóbb kezdődött ! .....

A fent említett térképen a Péter-Pál-táró előtt "Altes Grubenhaus" jelzésű, tehát régi épülettelátunk, mely valószínűleg a bányavezető lakását, az irodát s felolvasó szobát is tartalmazta, s ugyanazon a térképen az új bányaépület is ábrázolva van már, mely a házi kerteknek felosztott területen épült fel, tehát valószínűleg csak a lakásokat foglalta magában. Mindezek az adatok igazolják, hogy a bányászat 1815-ben már nem új keletű."

Ekkor egy budai polgárokból alakult társulat bérlte a Vallásalaptól, mint uradalomtól a bányát.

Az 1816-os esztendő is Aloys Fischer jelentős bányászati tevékenységét igazolja. Dr. Kövess Gyula: A téglá és cserépipar jelentősége az Esztergom-vidéki szénbányászat fejlődésében. - Megjelent a Komárommegyei Dolgozók Lapja 1980. okt.19-i számában /:A továbbiakban: Dr.Kövess,1980.:/ - című cikke ad erre nézve támpontot. Amint ezt a következőkben idézem:

"A Helytartótanács egyházi javak gazdálkodási osztályának /Departamentum ecclesiasticum oeconomicum bonorum/ igazgatása alatt álló csolnoki uradalom miklóshegyi bányájának - Aloys Fischer által 1816-ban készített - térképén a Péter-Pál tóró tőszomszédságában négy mészégető kemence látható. A csolnoki uradalomnak egyébként Csolnokon kívül Mogyoróson és Kirván /Máriaalom/ is volt mészégető bányája és mészégetője, amelyeket versenytárgyaláson adtak bérbe."

Az említett térképén /ill. fénymásolatán/ nagyszerűen olvasható Aloys Fischer aláírása, a pontos időpont: 1816.jan.21.; az aláírás alatti, valószínűleg beosztásra vagy címre utaló igen apróbetűs pár s. ó, sajnos már nem olvasható.

1819. február 21-én házasságot köt Csolnokon Schlemmer Annával, aki 1795-ben született, /hogyan azt még nem sikerült megállapítanom; továbbá a neve többféleképpen is szerepel, amelyek közül a leggyakoribb a Schlemmerin/. Még ebben az évben Aloys Fischer csolnoki működését befejezhette, mert a következő okmány már mást igazol.

Ugyanis 1819. december 29-én már a szomszédos Sárísápon felesége Anna és Zsuzsanna ikerlányokkal ajándékozta meg. A keresztlevél szerinti foglalkozása: Fossarum Lytabracum Magister.

1820-ban újabb bányatérképet készít Sárísáp község határában, amely rész később az Annavölgy nevet kapta. A térkép felirata: "Karte von dem Hochgräflich Vincens v. Sandorschen Sarisaper Steinkohlen Berg Werke. Az 1820-as dátumon kívül jól olvasható Aloys Fischer aláírása és alatta "Bergbeamter", ami szerintem bányatisztnak fordítható, az akkori időknek megfelelően.

1821. július 16-án születik első fia: Alajos Jakab. Lakhely a keresztlevélen: "Sárísáp /Bánya/", foglalkozása bányamester: Lythan. fossorum magister.

1823. jun. 4-én születik újabb fia: Johannes Nepom, Jacobus; Az apa foglalkozása: Magister Fossarum Lyth. Szintén Sárísápon született, valamint a következő gyerekei is mind ott.

1825. jul. 8-án születik leánya: Mária; a foglalkozása: Magister Lythabr.

1827. február 1-én születik György fia, aki pár napos korában meghal. A foglalkozás: Magister Lythan.

1827. december 22. Ludovicus /Lajos/ fia születési időpontja.
A foglalkozás: Lythamb. Magister.

1829. szeptember 15-én születik Catharina leánya, a foglalkozása: Lythamb. Magister.

1831. április 12-én születnek Ludovica és Anna ikerleányai, akik pár napos korukban meghaltak. Az apa foglalkozása rávat a keresztlevelén: Magister in Fossaria Lytham.

1833. január 30-án születik Carolina Ludovica leánya. A sárisápi plébánia keresztlevele szerint az apa foglalkozása: Magister Lythantracum.

1833. május 21-én Sárísápon meghal felesége - Schlemmer Anna uxor Fischer Aloisii - 39 éves korában. /:11 gyermeket szült:/.

1836. március 20-án Bajnán feleségül veszi Fehér Josepha nagysápi hajadont. /:Nagysápon ekkor még nem volt plébánis. Azt, hogy Fehér Josepha mikor és hol született, még nem sikerült kinyomoznom.:/ A férj foglalkozása a házasságleveléről szerint: curator fodinarum lythantracum, sőt bányagondnokot jelent.

1837. április 20-án születik Fehér Josephától való első gyermeke Albertina Carolina, szintén Sárísápon.

1839. április 27-én születik Ludovicus Augustus nevű fia Sárísápon.

1840. augusztus 25-én születik Ágnes Albertina nevű leánya.

1841. augusztus 1-én ugyancsak Sárísápon születik fia: Geisa, itt a foglalkozás "bányász tisztartó".

1842. augusztus 2-án születik Hermina Ágnes nevű leánya.

1844. október 20-án születik Josef nevű fia.

Szél több közvetlenül Aloys Fischerre vonatkozó adat nem áll rendelkezésre.

A bányászkodást illetően - Dr. Kövess, 1980. - szerint komoly fejlődést jelentett az itteni szénmedencére az 1838-as nagy pesti árvíz. Az árvíz nagy kárt okozott és 2700 ház dőlt össze és sok megrongálódott. Az újjáépítési munkák királyi biztos a téglagyár létesítését látta szükségesnek és ennek megvalósítására Miesbach Aloys /1791-1857/ osztrák bányavállalkozó és téglagyárossal lépett kapcsolatba. Miesbach a téglagyárat mákoson 5 hónap alatt felépített további téglagyárat is felvásárolt és azokat is fejlesztette. A téglagyártáshoz szükséges szénét biztosítani a csolnoki uradalom miklóshegy-i és magyarósi szénbányái látszottak a legalkalmasabbaknak. "A két bányára vonatkozó szerződést 1838. május 14-én kötötték meg Lónyai János királyi biztosnak, a Helytartótanácsnál történt közbenjárására."

A csolnoki uradalom bányáit - mint már említettem - 1812-ben

egy 20 tagu társaság vette bérbe 25 évi időtartamra. 1837-re ebből csak ketten maradtak. Mint Dr. Kövess, 1980. cikkében olvashatjuk: "A bérlet utolsó éveiben a szomszédos - Sándor Vince gróf tulajdonát képező - sárisápi szénbányászat konkurenciája miatt azonban gazdaságtalanná vált a bányászkodás; a versenytárs annyira lenyomta a szénárakat, hogy a befektetett tőke sem térült meg. Tervszerűséget és a jövedelmező bányászathoz szükséges tőkéta művelésbe csak akkor vittek, amikor a bánya bérletét Miesbach átvette, ..."

Miesbach 1846-ban a tokodi papneveldéi és 1851-ben a dorogi főkáptalani szénjogokat is bérbevette.

A bányákat halála után a szarkási /Bajót község/ bánya bérletével együtt unokaöccse és örököse Drasche Henrik vette át.

1854. szeptember 7-én újabb adat van Aloys Fischerről, ekkor keresztapja Alajos nevű unokájának Alajos nevű unokájának, aki Alajos **Jakab** nevű fiának elsőszülött gyereke. Fischer Alajos Jakab ekkor Brennebergbányán a Nr. 7. alatt alakott és Obersteiger volt. A keresztelés, mint illetékes plébánián Ágfalván történt.

Itt említem meg, hogy a brennebergi szénbányát 1835-1846 között báró Sina György közösen bérelte Miesbach Alajossal. 1846-1857 között Miesbach Alajos az egyedüli bérlő, akinek halála után Wartenbergi lovag Drasche Henrik a bérlő egyedül, azaz ugyanaz, aki a csolnoki, stb. bányákat bérelte ill. örökölte.

Az 1854-es feljebb említett ágfalvai keresztlevélen Aloys Fischer foglalkozása: "Rationista in Mogyorós".

Az 1858. szeptember 28-án Mährisch-Neudorfban /jelenlegi neve Moravská Nová Ves/ született Emil Vencel nevű unokájának - az 1821-ben született Alajos Jakab 3. fia/ keresztapja; foglalkozása bányatisztviselő Mogyoróson

1860 március 22-én születik az előbbi Alajos nevű unokájának a húga - Berta Johanna - Mährisch-Neudorfban. Ezen a keresztlevélen is szerepel Aloys Fischer, mint "Bergbeamter in Mogyorós". Ez a bánya is Drasche bérlet volt.

1861. április 9-e szomorú dátum, mert ekkor meghal Fischer Aloys Nyergesujfalun a 255. számú házban. Temetése ugyancsak Nyergesujfalun történt 1861. április 11-én. A halotti levél szerinti - 70 éves, a munkában megfáradt férfinak - a foglalkozása: "metallurgus".

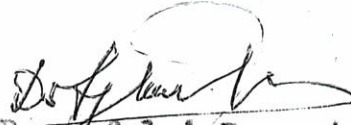
1943. évben dédunokája - Ágfalvi Imre - /az 1854-ben született Fischer Alajos fia/ még megtalálta a nyergesujfalsi sirt és a kőkeresztben lévő felirást feljegyezte:

"Hier ruhet Aloys Fischer Bergbeamter 70 Jahre alt gestorben am 9 t April 1861. Ruhe seiner Asche! Zur letzten Grubenfahrt !

Glück auf !" és alatta a kettős kalapácsosbányászjelvény

Sajnos a siremlék ma már nem található meg, mint erről a
Nyergesujfalui Plébánia Hivatal 1984. júniusában értesített.

Összeállítottam az 1985. szeptember 28-ig rendelkezésemre álló
adatok alapján:

/:Dr. Ágfalvi Imre:/
mint ükunokája

Leszármazási adatok:

Fischer Aloys 1790-1861 ; ennek fia

Fischer Alajos Jakab 1821-1867; ennek fia

Fischer Alajos 1854-1912. /1900-ban nevét Ágfalvi-ra változtatta/
fia

Ágfalvi Imre 1893-1980, ennek fia

Dr. Ágfalvi Imre 1921- ; ennek fia

Ágfalvi Ferenc 1948 - ; akinek fia

ifj. Ágfalvi Ferenc 1984 -